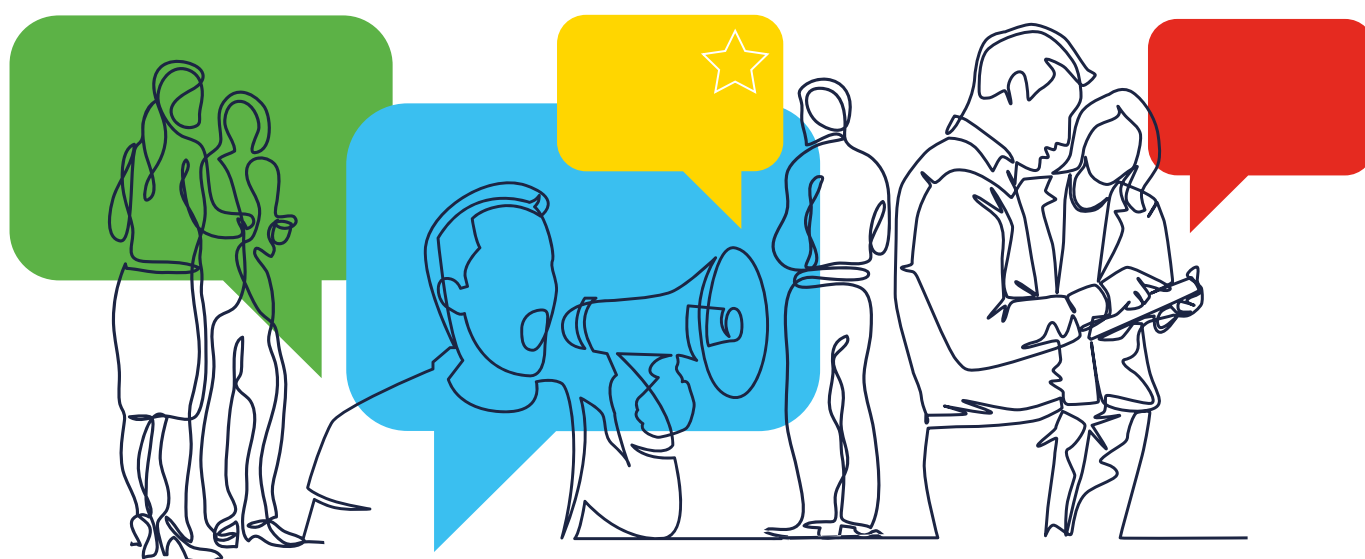

HET EUROPEES BURGERINITIATIEF

Procedurestappen

INFO – MEEPRATEN – CONTACTEN – ADVIES

| INHOUDSOPGAVE

Het eerste supranationale instrument voor participatieve democratie.	3
Vorbereiding en registratie	5
Inzameling van steunbetuigingen	8
Indiening, beoordeling en besluit van de Commissie	11

Hebt u een idee voor EU-wetgeving?

Is de Europese Commissie bevoegd voor het onderwerp?

Organiseer dan zelf een burgerinitiatief!

1

Het eerste supranationale instrument voor participatieve democratie.

Het Europees burgerinitiatief is een participatiemiddel dat een directe brug slaat tussen de Europese burger en de EU-instellingen. Het Europees burgerinitiatief geeft EU-burgers de kans om de EU-agenda te beïnvloeden.

EU-burgers kunnen de Europese Commissie alleen vragen wetgeving voor te stellen op gebieden waarvoor de EU bevoegd is. Ook bij een succesvol burgerinitiatief is de Commissie niet verplicht met een wetsvoorstel te komen. Zij kan ook andere maatregelen kiezen om de doelstellingen van het initiatief te bereiken.

Maar slagen de organisatoren van een burgerinitiatief erin meer dan 1 miljoen handtekeningen te verzamelen, dan mogen zij hun voorstel persoonlijk toelichten op een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de Commissie en op een openbare hoorzitting in het Europees Parlement. Zo kunnen zij nagaan of er ook vanuit de politiek voldoende steun is voor hun voorstel.

En wat de Commissie ook besluit, een geslaagd burgerinitiatief is altijd een kans om de discussie aan te zwengelen en allianties te smeden in heel Europa. Als de Commissie besluit om wetgeving voor te stellen, dan nemen het Europees Parlement en de Raad van de EU gezamenlijk daarover een besluit (in sommige gevallen alleen de Raad).

Burgerinitiatieven bestaan ook op nationaal niveau (bijvoorbeeld in Italië, Letland, Litouwen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slovenië en Spanje). Maar wat het Europees burgerinitiatief zo uniek maakt, is dat het het eerste officiële transnationale participatiemiddel ter wereld is. De drempel voor indiening is verhoudingsgewijs veel lager dan op nationaal niveau: 1 miljoen handtekeningen, dat is slechts 0,2% van alle inwoners van de EU.

Dankzij het Europees burgerinitiatief hebben de EU-burgers nu net als het Europees Parlement en de Raad het recht om de Commissie te vragen nieuwe wetgeving voor te stellen.

De regels voor het Europees burgerinitiatief staan [online](#).

We geven hier een overzicht van de verschillende stappen van een Europees burgerinitiatief, met links naar relevante informatie.

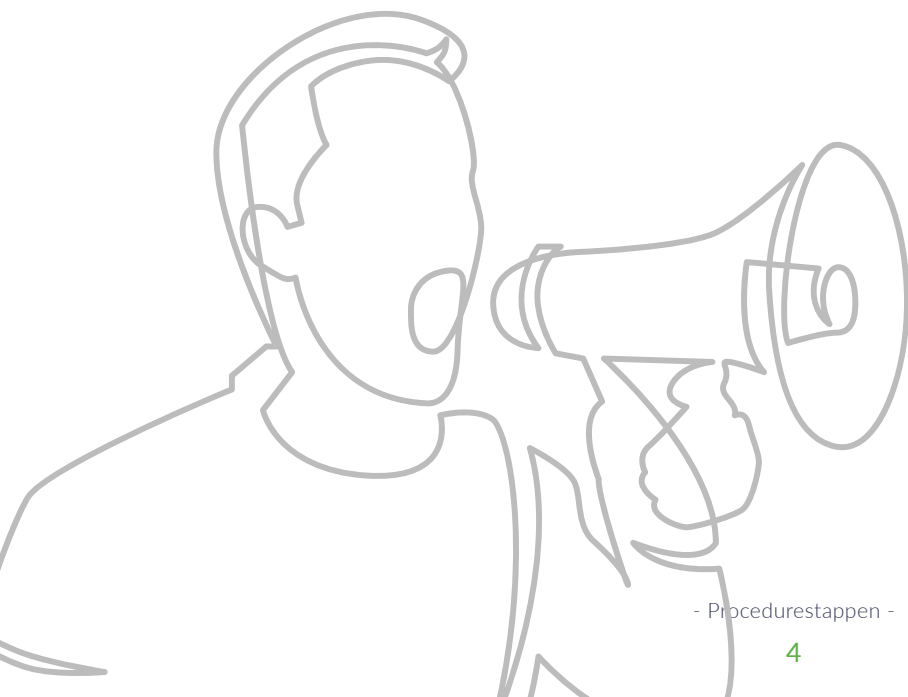

Nieuwe regels vanaf januari 2020

In september 2017 kwam de Europese Commissie met een voorstel om de burgerinitiatiefverordening ingrijpend te veranderen. De nieuwe regels zijn in april 2019 goedgekeurd en in **januari 2020 in werking getreden**.

De belangrijkste veranderingen zijn:

- een **aangepast** tijdschema dat flexibeler is voor de organisatoren
- **alle EU-burgers kunnen voortaan een initiatief steunen**, ongeacht hun woonplaats
- een verlaging van de minimumleeftijd tot **16 jaar** (als de EU-landen ermee instemmen)
- een → **onlinesamenwerkingsplatform** ter voorbereiding, en de mogelijkheid voor organisatoren om een **juridische entiteit op te richten**
- een registratiefase in → **twee stappen**, waardoor organisatoren hun voorstel eventueel kunnen herzien
- de mogelijkheid van gedeeltelijke registratie en **kosteloze vertaling van de inhoud van het initiatief** (inclusief de bijlage) door de Europese Commissie in alle EU-talen
- → **flexibele begindatum** van de verzamelperiode en **slechts twee verschillende steunbetuigingsformulieren**
- een **gratis centraal onlineverzamelstelsel** van de Commissie (maar organisatoren van initiatieven die voor eind 2022 worden geregistreerd, mogen ook hun eigen systeem opzetten)
- **contactpunten** in alle EU-landen die gratis informatie en hulp geven aan groepen organisatoren
- een onderzoeksfase van → **zes maanden** die een bredere openbare hoorzitting mogelijk maakt en de Commissie meer tijd geeft om de betrokkenen te raadplegen en het initiatief te analyseren.

2

Vorbereiding en registratie

Vorbereiding

Bevoegdheden van de EU en de Europese Commissie

Wanneer u een idee heeft voor EU-wetgeving, moet u eerst nagaan of de EU bevoegd is voor het betrokken beleidsterrein (landbouw, onderwijs, sociale zaken, milieu enz.) en of de Europese Commissie volgens de EU-verdragen bevoegd is om een wetsvoorstel daarvoor in te dienen.

Meer informatie over de bevoegdheden van de EU vindt u in de rubriek "Tips" onder **Een burgerinitiatief beginnen**. Via de rubriek "Advies" van het Forum voor het Europees burgerinitiatief kunt u persoonlijke hulp krijgen bij de voorbereiding van uw burgerinitiatief.

Groep organisatoren

Er moet een groep organisatoren worden gevormd, die als officiële organisator van het burgerinitiatief zal worden beschouwd.

De groep moet bestaan uit minstens zeven EU-burgers die oud genoeg zijn om te stemmen bij de Europese verkiezingen en in minstens zeven verschillende EU-landen wonen (dus het is niet de nationaliteit maar de woonplaats die telt). De groep moet uit haar midden twee contactpersonen kiezen: één vertegenwoordiger en één plaatsvervanger. Dat mogen leden zijn van de kerngroep van zeven leden uit zeven verschillende landen, maar het mogen ook leden van de rest van de groep zijn. De Commissie

Tips

- Een algemene vraag over de EU? Europe Direct heeft het antwoord.
- Plan uw campagne vooraf zorgvuldig. Hoe eerder u begint met de voorbereiding, hoe groter de kans op succes!
- Zoek partners die u kunnen helpen met de organisatie, de financiën en het promoten van uw burgerinitiatief. Een brede en sterke alliantie is de sleutel tot succes. Meer informatie hierover vindt u in de rubriek «Tips» onder **Partners zoeken en Fondsen werven**.
- Leer van de al afgesloten en nog lopende Europese burgerinitiatieven op de website van het officiële register.
- Benader leden van het Europees Parlement die zich bezig houden met het onderwerp van uw burgerinitiatief.
- Zoek een bekende persoonlijkheid die ambassadeur van uw campagne wil worden.

publiceert de namen van alle leden van de groep organisatoren in het officiële register van het Europees burgerinitiatief, plus de e-mailadressen van de contactpersonen.

De organisatoren mogen een **juridische entiteit** oprichten, volgens het nationale recht van een van de EU-landen, om het beheer van het initiatief te vergemakkelijken. Bij de registratie van het initiatief moet dan informatie over deze juridische entiteit worden verstrekt.

| Registratie

Registratieformulier invullen

Om een voorgesteld initiatief te registreren moet de vertegenwoordiger van de groep organisatoren met zijn of haar e-mailadres een **organisatoraccount** aanmaken en de verplichte velden invullen. Titel, onderwerp en doelstellingen van het voorgestelde burgerinitiatief mogen samen niet meer dan 1200 tekens tellen (spaties niet meegerekend). Er kan ook een bijlage van niet meer dan 5000 tekens (spaties niet inbegrepen) worden toegevoegd.

Bevestiging en publicatie

Binnen **twee maanden** na het registratieverzoek neemt de Commissie een besluit over het registratieverzoek. Is aan alle voorwaarden voldaan, dan wordt dat verzoek ingewilligd. De Commissie maakt het burgerinitiatief op de registratiedatum openbaar via het register en stuurt de organisatoren een bevestiging.

Valt een initiatief duidelijk buiten de bevoegdheden van de Commissie, terwijl wel aan alle andere voorwaarden is voldaan, dan stelt de Commissie de organisatoren daarvan binnen **één maand** na de indiening van het verzoek in kennis. De organisatoren kunnen het initiatief dan aan de voorwaarden **aanpassen en opnieuw indienen**. De organisatoren kunnen ook hun oorspronkelijke initiatief handhaven of intrekken, maar moeten de Commissie dan binnen **twee maanden** na ontvangst van het oordeel van de Commissie laten weten voor welke mogelijkheid zij kiezen. De Commissie neemt vervolgens binnen **één maand** een definitief besluit.

De Commissie kan besluiten een initiatief **gedeeltelijk te registreren** als het slechts op onderdelen duidelijk buiten de bevoegdheden van de Commissie valt.

De Europese Commissie levert vervolgens de vertalingen van de beschrijving van het initiatief van maximaal 1200 tekens en de bijlage van maximaal 5000 tekens.

Hebt u behoefte aan meer op maat gesneden advies? De rubriek Advies van het Forum voor het Europees burgerinitiatief kan u misschien helpen.

Tips

- Uw organisatoraccount helpt u uw initiatief te beheren. U vindt informatie er over de volgende stappen, beheert er de documenten die u moet indienen en blijft ermee in contact met de Europese Commissie.

Gedurende de hele procedure moet er regelmatig verslag worden gedaan van alle ontvangen steun en financiering ter waarde van meer dan 500 euro per jaar per sponsor.

Als de Commissie weigert het initiatief te registreren, stelt zij de organisatoren in kennis van de redenen daarvoor en van de openstaande rechtsmiddelen.

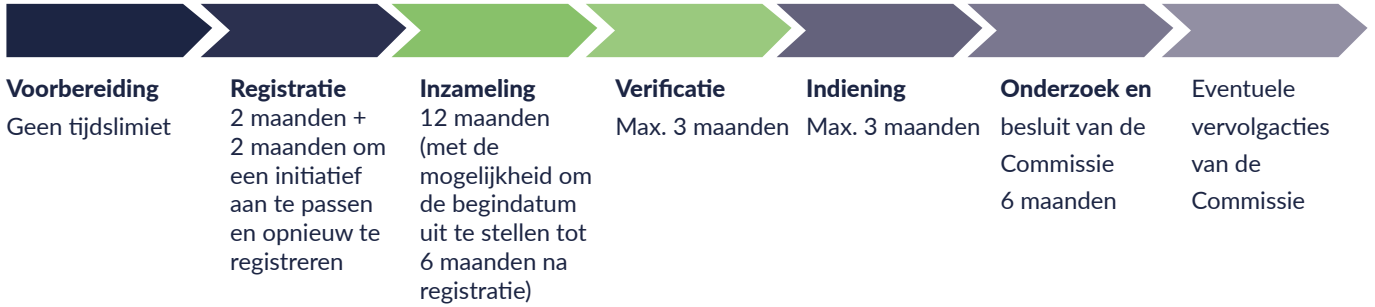

Meer informatie over de voorbereiding en registratie kunt u vinden op het [Forum voor het Europees burgerinitiatief](#) en op de [website van het Europees burgerinitiatief](#).

3

Inzameling van steunbetuigingen

De organisatoren hebben **12 maanden** de tijd om ten minste 1 miljoen handtekeningen te verzamelen, waarbij in minstens zeven EU-landen ook nog eens een bepaald minimum moet worden gehaald (zie onderstaande kaart). De **organisatoren kunnen zelf de datum kiezen** waarop het verzamelen van steunbetuigingen (de “verzamelperiode”) begint. Dat moet uiterlijk **6 maanden na de registratie** van het initiatief zijn en de Commissie moet ten minste 10 werkdagen van te voren in kennis worden gesteld.

Steunbetuigingen kunnen online of op papier worden ondertekend. Ondertekenaars moeten **EU-burger** zijn en **oud genoeg zijn om te stemmen** bij de Europese verkiezingen (18 jaar, behalve voor Oostenrijk, Malta en Griekenland), tenzij het desbetreffende land heeft besloten de minimumleeftijd voor ondertekenaars te verlagen tot 16 jaar en de Commissie daarvan in kennis heeft gesteld.

Drempel per land voor initiatieven die na 1 februari 2020 zijn geregistreerd.

Meer informatie: https://europa.eu/citizens-initiative/thresholds_nl

Papieren steunbetuigingen moeten worden verzameld met behulp van formulieren die beantwoorden aan de modellen van bijlage III van de burgerinitiatiefverordening. Bovendien moet de beschrijving van het initiatief overeenstemmen met die in het register voor het burgerinitiatief. Is het initiatief slechts gedeeltelijk geregistreerd, dan moeten de formulieren ook aangeven welke onderdelen van het initiatief volgens het registratiebesluit van de Commissie zijn geregistreerd.

Gedurende de hele procedure moeten de organisatoren zich aan de regels inzake gegevensbescherming houden.

| Onlineverzamelsysteem

Voor het verzamelen van steunbetuigingen levert de Commissie een gratis **centraal onlineverzamelsysteem**.

Meer informatie hierover vindt u in de rubriek "Tips" onder **Campagne voeren**.

Let op:

Alleen initiatieven die voor eind 2022 worden geregistreerd mogen gebruikmaken van een eigen online-inzamelsysteem.

Meer informatie over de verzamelfase vindt u in de rubriek «Tips» onder **Steunbetuigingen verzamelen**.

Tips

- Bereid uw actie- en campagneplan goed voor op alle niveaus: EU, nationaal en lokaal.
- Omschrijf uw burgerinitiatief duidelijk en licht het toe aan de hand van concrete situaties uit het dagelijks leven zodat mensen zich er makkelijker mee kunnen vereenzelvigen.
- Voer campagne in de taal of talen van het land, mensen voelen zich dan sneller betrokken.
- Zorg voor een sterke koppeling tussen de lokale en nationale politiek enerzijds en uw burgerinitiatief anderzijds: laat uw initiatief aansluiten bij lopende politieke discussies.
- Maak gebruik van persoonlijke contacten en van partnernetwerken om uw campagne te verbreden.
- Sterke, nationale teams zijn de sleutel tot succes.
- Vrijwilligers zijn van doorslaggevend belang... vertrouw op hen! Zorg wel dat ze een duidelijke uitleg kunnen geven, zowel van de inhoud van uw burgerinitiatief als van de procedure in het algemeen. Wilt u uitleggen wat het burgerinitiatief inhoudt en hoe het werkt, gebruik dan het voorlichtingsmateriaal van de Commissie, dat in alle officiële talen van de EU beschikbaar is.
- Houd mensen op de hoogte! Zorg voor een hoog moreel door iedereen die meedoet regelmatig te vertellen wat de stand van zaken is bij het verzamelen van handtekeningen.
- Concentreer de campagne op landen waar het onderwerp al in de schijnwerpers staat.
- Profiteer van sociale media en andere communicatiemiddelen om uw burgerinitiatief te promoten. Maak ook handig gebruik van de pers.
- Let op de minimumaantallen handtekeningen die u in elk land moet ophalen.
- Laat ook niet de kans voorbijgaan om op festivals en andere evenementen die grote aantallen bezoekers trekken, handtekeningen op papier in te zamelen. Dit is ook een goede manier om nieuwe vrijwilligers te werven.

| Verificatie

Zodra de verzamelperiode voorbij is (na 12 maanden of desgewenst ook eerder) en er voldoende steunbetuigingen zijn verzameld, moeten de organisatoren de steunbetuigingen binnen **drie maanden** laten verifiëren.

Ze moeten de bevoegde nationale instanties van elk EU-land waar handtekeningen zijn verzameld, vragen om de geldigheid van de steunbetuigingen te controleren.

De Commissie zorgt ervoor dat de steunbetuigingen die via het **centrale onlineverzamelstelsel** zijn binnengekomen, bij de certificeringsinstanties worden ingediend.

De Commissie zal ook een beveiligde **bestandsuitwisselingsdienst** ter beschikking stellen voor de overdracht van steunbetuigingen aan de relevante bevoegde instanties in de EU-landen. Alle steunbetuigingen (zowel elektronische versies als gescande versies van de op papier verzamelde formulieren) kunnen daarmee in versleutelde vorm naar het systeem worden geüpload.

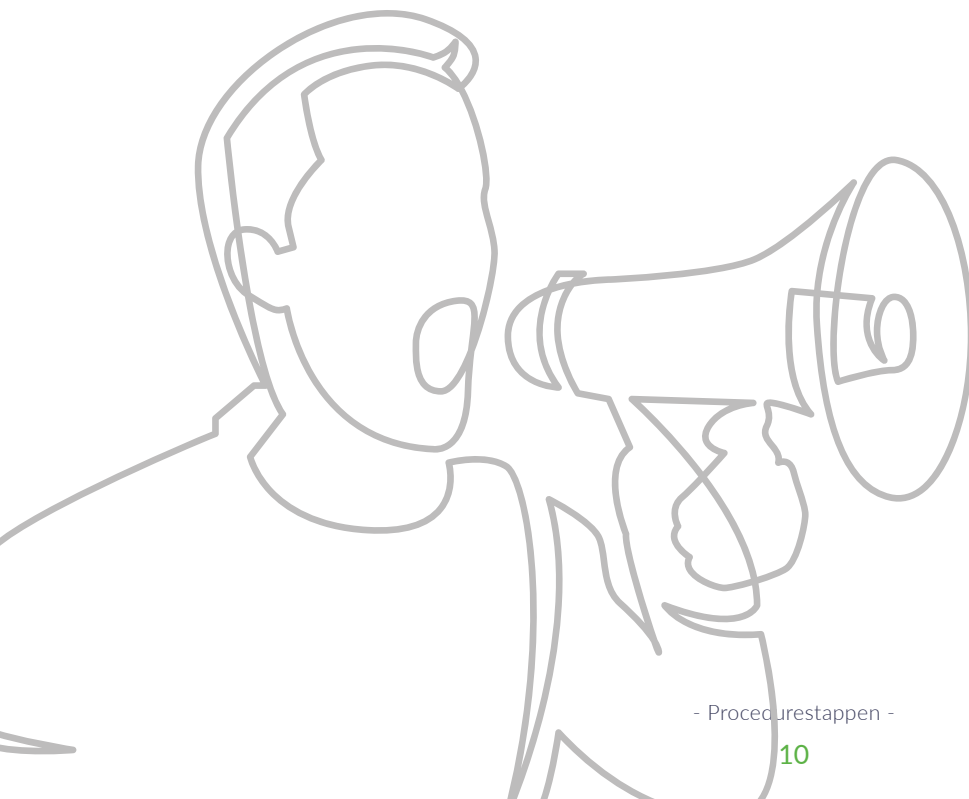
Steunbetuigingen hoeven slechts eenmaal bij elke bevoegde instantie in het verantwoordelijke EU-land te worden ingediend met behulp van het daartoe bestemde formulier van bijlage V bij de burgerinitiatiefverordening.

De bevoegde nationale autoriteiten geven binnen drie maanden een certificaat af.

Tips

- Een aantal handtekeningen wordt waarschijnlijk ongeldig verklaard door de nationale autoriteiten. Speel daarom op veilig en verzamel in elk land meer handtekeningen dan strikt noodzakelijk.

4

Indiening, beoordeling en besluit van de Commissie

| Indiening

Zodra zij het laatste certificaat van de bevoegde nationale instanties hebben ontvangen, hebben de organisatoren 3 maanden de tijd om het initiatief aan de Europese Commissie voor te leggen. Via hun organisatoraccount dienen ze daartoe het formulier van bijlage VII in, samen met de kopieën van de papieren of elektronische certificaten die zij van de certificeringsinstanties hebben ontvangen.

| Onderzoek

Publicatie en vergadering met de Europese Commissie

Wanneer de Commissie een geldig initiatief ontvangt, maakt zij dat via het register bekend en stuurt zij het initiatief naar de betrokken Europese instellingen en naar de nationale parlementen.

Binnen **1 maand** na indiening van het initiatief worden de organisatoren uitgenodigd voor een vergadering met Commissievertegenwoordigers om hun initiatief toe te lichten.

Openbare hoorzitting in het Europees Parlement

Binnen **3 maanden** na de indiening van het initiatief krijgen de organisatoren de kans om het initiatief op een openbare hoorzitting bij het Europees Parlement te presenteren. De Commissie zal die hoorzitting

Tips

- Stuur degenen met de meeste kennis van zaken naar de vergadering met de Commissie en naar de hoorzitting in het Europees Parlement zodat Europa naar hun argumenten zal luisteren.
- Oefen van tevoren! Zorg dat de vertegenwoordigers overtuigend overkomen en het initiatief duidelijk kunnen presenteren.

bijwonen en het Europees Parlement moet zorgen voor een evenwichtige vertegenwoordiging van relevante publieke en private belangengroepen. Het Europees Parlement moet nagaan in hoeverre het initiatief politieke steun krijgt. Na die openbare hoorzitting kan het Europees Parlement een plenair debat houden en een resolutie aannemen om de politieke steun voor het initiatief in te schatten.

Besluit van de Europese Commissie

Binnen 6 maanden na de bekendmaking van het initiatief en na de openbare hoorzitting maakt de Commissie haar besluit bekend via een mededeling waarin zij uiteenzet welke maatregelen zij al dan niet zal nemen en waarom. In die mededeling wordt ook het tijdschema daarvoor uiteengezet.

Het Europees Parlement beoordeelt de maatregelen die de Commissie naar aanleiding van haar mededeling heeft genomen.

Andere manieren om invloed uit te oefenen op de Europese Unie

Als u na het lezen van het voorgaande denkt dat het Europees burgerinitiatief niet het juiste instrument is voor u, bekijk dan eens welke andere manieren er zijn om uw stem te laten horen op EU-niveau.

Tips

- Wees geduldig! Een wetsvoorstel van de Commissie is een zaak van lange adem. Volg de verschillende stadia (zoals de raadpleging, effectbeoordeling e.d.) en blijf uw standpunten promoten.
- Blijf alert! De Commissie komt van tijd tot terug op de zaak en blijft, voor zover mogelijk, contact houden met de organisatoren.

De verstrekte informatie is afkomstig uit onafhankelijke bron en vertegenwoordigt niet het standpunt van de Europese Commissie of andere EU- of nationale instellingen. De Commissie is niet verantwoordelijk voor de wijze waarop deze informatie wordt gebruikt.